

ΑΧ ΘΑΛΑΣΣΑ ΜΟΥ ΜΑΚΡΙΝΗ, ΘΑΛΑΣΣΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΕΝΗ (Νοέμβριος 2010)

Συγγραφέας: ΜΑΡΩ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Η μητροπολιτική παράκτια ζώνη αποτελεί αξιόλογο «χωρικό κεφάλαιο» και ο σχεδιασμός της είναι κρίσιμοι παράγοντας στην οικολογική ανασυγκρότηση του αστικού περιβάλλοντος. Η συνετή διαχείριση της εμπεριέχει το «άνοιγμα της πόλης προς τη θάλασσα», μια πολιτική με πολύπλευρες θετικές συνέπειες:

- η πρώτη είναι ότι αν η ακτή γίνει ελκυστική και ανοικτή στους πολίτες, αν προσφέρεται για κολύμβηση και βόλτα καθημερινή ή έστω σαββατοκύριακου, τότε αποσυμπιέζεται η ζήτηση για παραθεριστική κατοικία, που ξέρουμε πόσο έχει καταστρέψει τις ακτές της Αττικής, των γειτονικών Νομών και νησιών. Είναι αυτό που λέμε «να φέρουμε την εξοχή στην πόλη», παρά να την κόψουμε κομματάκια με στόχο να αποκτήσουμε όλοι εξοχικό! Με επιστημονικούς όρους είναι η αρχή της «συνεκτικής πόλης» που αποσκοπεί στην προστασία της γεωργικής γης και του τοπίου, την εξοικονόμηση ενέργειας για μετακινήσει, αλλά έχει και μια βαθιά δημοκρατική διάσταση: το δικαίωμα στην ποιότητα ζωής αφορά όλους τους κατοίκους μιας πόλης, συνδέεται με την ποιότητα του δημόσιου χώρου και όχι με το εισοδηματικό επίπεδο που ωθεί στην προαστιοποίηση.

- μια δεύτερη διάσταση της πολιτικής των προγραμμάτων «water front» είναι η αναπτυξιακή και σχετίζεται κυρίως με τον αστικό τουρισμό, κάτι που θα είχε ιδιαίτερη σημασία και για τη Αθήνα, ώστε να ξαναγίνει πολυήμερος προορισμός και όχι πέρασμα, στο δρόμο προς τα νησιά. Η επιλογή αυτή θέτει επί τάπητος και το μοντέλο τουρισμού που προάγουμε: ο μαζικός τουρισμός με κρουαζιερόπλοια περιορίζεται σε μια βόλτα με πούλμαν (με στάση στο Καλλιμάρμαρο για

φωτογραφίες!), επιβαρύνει την πόλη χωρίς να της προσφέρει. Αντίθετα οι πόλεις με πάρκα, με ωραία ιστορικά κέντρα και γενικά ευχάριστο δημόσιο χώρο προσελκύουν άλλου τύπου επισκέπτες ή καλύτερα τους ωθούν σε άλλου τύπου τουρισμό. Η ζωή στην πόλη αφορά εξίσου τον κάτοικο και τον τουρίστα (κάτι που συχνά αντιδιαστέλλουμε), αρκεί να συμφωνήσουμε τι θεωρούμε υψηλή ποιότητα: το πόσα τ.μ. ανά κλίνη παρέχει ένα ξενοδοχείο, ή την ποιότητα της ίδιας της πόλης και το καταναλωτικό πρότυπο που προσφέρει;

Πρόσφατα βρέθηκα στο τραμ με μια πενταμελή οικογένεια σκανδιναβών οι οποίοι ρώτησαν σε ποια στάση να κατέβουν για να παίξουν τα παιδιά στη θάλασσα. Όλες οι απαντήσεις -πρόθυμες όπως επιβάλλει η ελληνική φιλοξενία- προσπαθούσαν να βρουν μια λύση με ταβέρνα, ή έστω με καφετέρια, κανείς δεν σκέφτηκε ένα πάρκο, ένα χώρο βόλτας. Απλά, γιατί δεν νοείται τέτοια έξοδος!

Αυτή η αντίληψη, αυτό το καταναλωτικό πρότυπο, έχει χαρίσει την παραλία στους νονούς της νύχτας και στα νυκτερινά κέντρα, τα οποία -σημειωτέον-γυρνάνε την πλάτη στα πλεονεκτήματα της ακτής: πρόκειται για τετράγωνα κουτιά εν μέσω στρεμμάτων ασφάλτου -σαν λιμάνι για να βολεύεται ο παρκαδόρος- χωρίς φύτευση και με κλιματισμό που αντιπαλεύει την θάλασσα αύρα....

Το Π.Δ. των ακτών του 2004 (ΦΕΚ 254Δ) επιχειρεί να βάλει τάξη στις χρήσεις γης στην παραλία και να ελέγξει την επαπειλούμενη εντατικοποίηση που είθισται να συνοδεύει την πολιτική ιδιωτικοποιήσεων. Με κανονιστικές διατάξεις ορίζει ποιες είναι οι επιτρεπόμενες χρήσεις και πόσο ακριβώς μπορεί να δομηθεί ανά ζώνη, με εξαιρετικά χαμηλούς συντελεστές που κυμαίνονται μεταξύ 0,00 και 0,006 στις ζώνες βόλτας και τις ακτές κολύμβησης και ψηλότερους στις μαρίνες και τα ξενοδοχεία. Επιβάλλει δηλαδή την κατεδάφιση πολλών κτιρίων που έχουν δομηθεί «ημινόμιμα» από τους ιδιώτες ενοικιαστές, με την κάλυψη των διαχειριστών της έκτασης^[1] (ΚΕΔ, ΕΟΤ/ΕΤΑ Δήμοι, ΓΓΑ) ή έχουν νομιμοποιηθεί εκ των υστέρων βάσει ειδικών νόμων.

Το ερώτημα λοιπόν είναι πώς θα εφαρμοστεί το Π.Δ., όταν η παρανομία έχει τόσο βαθιά «νομιμοποίηση» είτε από τους δημόσιους φορείς με τις ποικίλες αδιαφανείς συμβάσεις, είτε από τον μέσο νεοέλληνα καταναλωτή -πελάτη που πηγαίνει «καβάλα» (πρβ ΙΧ) στην εκκλησιά της διασκέδασης! Η πολυνομία και ο κατακερματισμός αρμοδιοτήτων βοηθάει -διάχυση ευθυνών το λέμε στην γλώσσα της

διοίκησης- και έτσι η κατεδάφιση των λειτουργούντων παράνομων κέντρων φαίνεται να ανήκει στο χώρο της Φαντασίας![\[2\]](#)

Το ίδιο ισχύει και για τον περίφημο πεζόδρομο-ποδηλατόδρομο: θα περάσει με ζικ ζακ για να αποφύγει τις συμπληγάδες των κτιρίων και των πάρκινγκ ή θα χρησιμοποιηθεί σαν όχημα για να γίνει ένας σωστός σχεδιασμός, με περιορισμό των ιδιωτικών «εκμεταλλεύσεων» που καταλαμβάνουν τα φιλέτα της έκτασης (π.χ. τις χερσονήσους στη Γλυφάδα) αφήνοντας ως ρετάλια το υπόλοιπο. Στις μελέτες διαμόρφωσης που έχουν εγκριθεί από τον Οργανισμό Αθήνας προβλέπεται νέα χωροθέτηση ορισμένων κτιρίων -κάτι που έχει προδιαγραφεί και στο Π.Δ.- με αντιστροφή της κατάστασης ώστε η βόλτα και οι ελεύθεροι χώροι πρασίνου να είναι προς την θάλασσα, ενώ τα κτίρια να είναι ηρο5 τα μέσα και τα πάρκινγκ κοντά στο δρόμο. Η εφαρμογή λοιπόν του Π.Δ/τος απαιτεί πολλές ανατροπές και συστράτευση δυνάμεων. Στο διάστημα προ της θεσμοθέτησης του Π.Δ. υπήρξε μια άτυπη -άρρητη συμπόρευση των επιστημόνων του Οργανισμού Αθήνας και των κινημάτων των πολιτών, η οποία δεν έγινε συνεργασία λόγω της γνωστής δυσπιστίας προς το αφερέγγυο κράτος.

Εκτιμώ ότι σήμερα, έχει πλέον φτάσει η στιγμή να κινηθούμε «συνεργατικά» για την αποκατάσταση της νομιμότητας. Η προβλεπόμενη από το Π.Δ. Επιτροπή Παρακολούθησης Ελέγχου και Εποπτείας, θα συσταθεί πιλοτικά με Απόφαση της Υπουργού ΠΕΚΑ για την ζώνη από Ήλιμο ως Βούλα. Μπορεί να αποτελέσει βήμα διαφάνειας και κοινωνικού ελέγχου, αν υπάρξει κλίμα συνεργασίας, συντονισμού και πίεση προς τις πολεοδομίες. Ο ρόλος των ΜΚΟ, που θα συμμετέχουν είναι κρίσιμος για την ευαισθητοποίηση των λιγότερο προωθημένων πολιτών, και την διεκδίκηση ενός άλλου τρόπου διαχείρισης της παράκτιας ζώνης, που δεν θα «καταναλώνει το περιβάλλον»...

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο Περιοδικό «Μεσόγειος S.O.S.», Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2010, σ. 18-19.

[1] Να διευκρινίσουμε ότι δεν πρόκειται για τις ζώνες αιγιαλού αλλά για τις περιοχές που δημιουργήθηκαν με προσχώσεις και ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του δημοσίου, δηλαδή επιδέχονται οικονομικής εκμετάλλευσης.

[2] Είναι γνωστές οι αποτυχημένες προσπάθειες του Δ. Ελληνικού να κλείσει το κέντρο «Γαλάζιο» και το «go cart», και τα δύο παράνομα, ακόμα και προ ΠΔ/τος!